

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih: 05 Şubat 2025
Sayı: 950

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye'de tarım sektörünün önemli bir bölümünü oluşturan domates üretimi, son yıllarda yaşanan ihracat yasakları ve fiyat dalgalanmaları nedeniyle ciddi sorunlarla karşı karşıya kalmıştır. Tarım ve Orman Bakanlığı verilerine göre; **Domates ekim alanı daralmaktadır:** 2017 yılında 177 bin ha iken 2022 yılında 159 bin ha düşmüştür. Son 3 yıllık verilerde ise domates ekim alanları 2021 yılında 2020 yılına göre ekim alanlarının yaklaşık %5,2 daraldığı görülmektedir. 2022 yılında bir önceki yıla göre ekim alanlarının yaklaşık %3,6 daraldığı görülmektedir. **Domates üretimi düşmektedir:** Son 2 yılın verilerine bakıldığında, Türkiye'nin 2021 yılı toplam domates üretimi ise bir önceki yıla göre yaklaşık %0,8 azalarak 13,1 milyon ton olmuştur. Türkiye'nin 2022 yılı toplam domates üretimi ise bir önceki yıla göre yaklaşık %0,7 azalarak 13 milyon ton olmuştur.

Tüm ürünlerde olduğu gibi AKP İktidarının tarım politikalarını uygulanabilir olmaması, yanlış kurgulanması domates üretiminde üreticilerin büyük zarar etmesine ve ürünlerin tarlada çürümesine neden olmaktadır. Bu durum, hem üreticilerin ekonomik durumunu olumsuz etkilemekte hem de ülke ekonomisine zarar vermektedir. Salça fabrikalarıyla yapılan sözleşmelerde belirlenen fiyatlarla, fabrikaların üreticiden aldığı fiyatlar arasındaki uçurum, üreticilerin büyük mağduriyet yaşamasına yol açmaktadır. Bu durum, üreticilerin üretimden vazgeçmesine ve tarım arazilerinin verimsiz hale gelmesine neden olmaktadır. Öte yandan, üretim fazlası domateslerin tarlada çürümesi, büyük bir israfı beraberinde getirmektedir.

2024 yılına yönelik olarak; domates fiyatlarındaki belirsizlik ve girdilerin üzerindeki artış, üretimi de etkileyecektir. Endüstriyel domates üretiminde aynı değerler Türkiye'nin yurt dışı pazarlarında önemli bir oyuncu olması nedeniyle çarpıcı değişikliklerin oluşmasına izin vermezken, taze tüketime yönelik üretim yapan seralarda değişik çeşitlerde dış pazarın talebi ve üretimleri iç piyasadaki domatesin üretimini etkileyebilecektir. Başka sebze gruplarına kayma olabileceği gibi, bazı özel çeşitlerde düşük fiyat riski barındırmaktadır.

Salça fabrikalarıyla yapılan sözleşmelerde belirlenen fiyatlarla, fabrikaların üreticiden aldığı fiyatlar arasındaki uçurum, üreticilerin büyük mağduriyet yaşamasına yol açmaktadır. Bu durum, üreticilerin üretimden vazgeçmesine ve tarım arazilerinin verimsiz hale gelmesine neden olmaktadır. Öte yandan, üretim fazlası domateslerin tarlada çürümesi, büyük bir israfı beraberinde getirmektedir. İktidar Tarım ve Orman Bakanlığı aracılığıyla domates üreticilerinin salça fabrikalarıyla yaptığı anlaşmalarda üreticilere alım garantisi vermelidir. Üretici ve fabrikalar arasında yapılan sözleşmeler Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından denetlenmeli, sözleşmeye aykırı her türlü iş ve işlem hakkında mevzuata uygun yaptırımlar uygulanmalıdır. Bu sayede üreticiler, ürettikleri ürünün satılacağı konusunda endişe duymadan üretime devam edebilecektir. Üreticilerin zararını karşılamak için de, fiyat destekleme mekanizmaları geliştirmelidir. Bu sayede üreticiler, üretim maliyetlerini karşılayabilecekleri bir gelir elde edebilecektir. Üreticilere pazarlama konusunda destek verilerek, ürünlerin daha geniş pazarlara ulaşması sağlanmalıdır. Bu durum üretim fazlası önlenabilir ve üreticilerin gelirleri artırılabilir bir noktada tutabilecektir. İhracat kısıtlamaları da, üreticilerin lehine olacak şekilde yeniden düzenlenmesi gerekmektedir. İhracat kısıtlamaları üreticileri olumsuz etkileyen en önemli unsurlar arasında yer almaktadır.

Diğer yandan 2024 sezonunda kilogram maliyeti 3 lira olan domatesin 3,5 TL'ye sözleşme olmasına rağmen salça fabrikaları 1,7 TL fiyat vermektedir. Tüketici ise pazarda domatesi 15-20 TL arasında satın alabilmektedir. Üreticiden tüketiciye ulaşana kadar olan süreçte domates fiyatı %400 artışla satılmaktadır. Bu kabul edilebilir ve sürdürülebilir bir ürün fiyatlandırma politikası değildir.

Bu gerekçelerle; domates üretimi başta olma üzere tarım politikalarını üretici, sanayici, tüketici açısından sorun yaratan unsurları tespit etmek ulusal bir tarım politikası için alınacak önlemlerin, oluşturulacak yol haritasının belirlenmesi amacıyla Anayasanın 98. Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104 ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

Aşkın GENÇ
Kayseri Mv.

Murat ÇAKIRÖZER
Samsun Mv.

Kadir Durmuş
Tokat Mv.

İsmail Aşık
Malatya Mv.

Serkan SARI
Balıkesir Milletvekili

Av. Aliye Çoşar
Antalya Mv.

Hüseyin Yıldız
Aydın Mv.

Umut ÇAKIRÖZER
Eskişehir Milletvekili

Deniz DEMİR
Ankara Milletvekili

Yakup Çetinkaya
MHP
2023
T.C. M. M. N. *
T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
T.C. MİLLÎ HUKUK BAKANLIĞI
T.C. SİYASETİLER BAKANLIĞI
T.C. İKTİSADİ VE KALKINMA BAKANLIĞI
T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
T.C. ULAŞIM BAKANLIĞI
T.C. ÇEVRE, KLİMA VE KLİMA BAKANLIĞI
T.C. DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI
T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
T.C. MİLLÎ HUKUK BAKANLIĞI
T.C. SİYASETİLER BAKANLIĞI
T.C. İKTİSADİ VE KALKINMA BAKANLIĞI
T.C. KÜLTÜR VE TURİZM BAKANLIĞI
T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
T.C. ULAŞIM BAKANLIĞI
T.C. ÇEVRE, KLİMA VE KLİMA BAKANLIĞI
T.C. DİŞİŞLERİ BAKANLIĞI

250

..... Sayılı Meclis Araştırma Önergesinin İmza Çizelgesi

Adı Soyadı	Seçim Bölgesi	İmza
Enan İslak Geçer	Erzurum	[İmza]
Utku ÇAKIRÖZER Eskişehir Milletvekili		
Emir Fethi Geçer	Alanya	[İmza]
Bolcan Kılıç	Mersin	[İmza]
Nurten Yontar	Pekince	[İmza]
Ali KANADDA	Uşak	[İmza]
İsmet Güneşkin	Gazikale	[İmza]
Uğur Bayraktutan	Artvin	[İmza]
Veddi Gökçe	Kırıkkale	[İmza]
Mehmet KANU	Kocaeli	[İmza]
TAKSİM BEKAR	Yalova	[İmza]
TURKAL ATES	Bolu	[İmza]
Alme Tınaz Aksoy	Ankara	[İmza]
Engin ALTAY	İstanbul	[İmza]

